

GENERALINIS ADVOKATAS

ELEANOR SHARPSTON IŠVADA,

pateikta 2010 m. liepos 29 d.(1)

Byla C-156/09

Finanzamt Leverkusen

prieš

Verigen Transplantation Service International AG

(*Bundesfinanzhof* (Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„PVM – Paslaugų teikimo vieta – Atleidimas nuo mokesčio – Kremzlės lėstelių paėmimas, dauginimas ir implantavimas“

1. Pagrindinis procesas šioje byloje yra susijęs su pridėtinės vertės mokesčio režimu, taikomu žmogaus audinių inžinerijos metodikai, pagal kurią lėstelių paimamos iš sėnario kremzlės audinio, paimto iš paciento, padauginamos laboratorijoje ir paruošiamos (paskleidžiant arba nepaskleidžiant ant kolageninės membranos) vėl implantuoti į paciento kūną.

2. Vokietijos *Bundesfinanzhof* (Federalinis finansinių bylų teismas) nori išsiaiškinti, ar laboratorijos paslaugos yra „darbas, panaudojant kilnojamąjį materialųjį turtą“ Europos Sąjungos PVM teisės aktų prasme (jei taip, tai turėtų būti tokios vietos, kurioje laikoma, kad tokios paslaugos suteiktos, jei klientas ir paslaugų teikėjas yra skirtingose valstybėse narėse), ar jos turi būti priskiriamos prie „sveikatos priežiūros paslaugų“ (tokiu atveju PVM joms nebūtų taikomas).

Taikytini Europos Sąjungos PVM teisės aktai

3. Pagrindinė byla yra susijusi su 2002 m. suteiktomis paslaugomis, taigi taikytinas Sąjungos teisės aktas yra Šeštoji direktyva(2).

4. Remiantis šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalimi, paslaugų suteikimo vieta iš esmės laikoma ta vieta, kur paslaugų teikėjas turi steigės savo verslą arba turi nuolatinį gyvenimą, nuolatinį adresą arba kur paprastai gyvena(3).

5. Vis dėlto 9 straipsnio 2 dalies c punkte numatyta, kad paslaugų, be kita ko, susijusių su „kilnojamojo materialiojo turto aptarnavimu“, suteikimo vieta laikoma „ta vieta, kur tos paslaugos yra fiziškai atliekamos“(4).

6. Tačiau direktyvos 28b straipsnio F skirsnioje numatyta:

„Nukrypstant nuo 9 straipsnio 2 dalies c punkto, paslaugų teikimo vieta klientams, kurie

identifikuoti pridėtą vertę mokesčių tikslu kitoje valstybėje narėje nei ta, kur faktiškai atliekamos tos paslaugos, susijusios su kilnojamojo materialiojo turto vertinimu ar darbu, panaudojant kilnojamąjį materialųjį turtą, laikoma teritorija tos valstybės narės, kuri išdavė klientui pridėtą vertę mokesčių identifikavimo numerį, pagal kurį jam buvo suteiktos šios paslaugos.

Šis nukrypimas netaikomas, jeigu prekės nesiuoiamos ar negabenamos iš valstybės narės, kurioje faktiškai atliekamos tos paslaugos.(5)“

7. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalyje išvardyti „tam tikros visuomenei naudingos veiklos“ atleidimo nuo PVM atvejai. Konkrečiai joje numatyta:

„Nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų ir taikydamos sąlygas, kurias jos nustato siekdamos užtikrinti teisingą ir sąžiningą atleidimo nuo mokesčių taikymą bei užkirsti kelią galimam mokesčių vengimui, išsisukinėjimui ar piktnaudžiavimui, valstybės narės atleidžia nuo mokesčių:

<...>

(b) ligoninių ir kitas sveikatos priežiūros paslaugas bei glaudžiai su jomis susijusią veiklą, kurias vykdo viešosios teisės subjektai arba ligoninės, gydymo ir diagnozavimo centrai bei kitos panašaus pobūdžio deramai pripažintos staigos tokiomis pat socialinėmis sąlygomis, kokios taikomos viešosios teisės subjektams;

(c) sveikatos priežiūros paslaugas, kurias teikia gydytojai ir vidurinis bei pagalbinis medicinos personalas, kaip jį apibrėžia pačios valstybės narės;

<...>(6)“

Faktai, procesas ir prejudiciniai klausimai

8. Pasak *Bundesfinanzhof*, *Verigen Transplantation Service International AG* (toliau – *Verigen*) yra Vokietijoje steigta biotechnologijos kompanija, kurios veiklos sritis – audinių inžinerija. Ji tiria, kuria, gamina ir parduoda technologijas, skirtas diagnozuoti bei gydyti žmogaus audinių ligas, ypač kremzlės. Ginčo objektas yra *Verigen* sandoriai, susiję su autologinių chondrocitų (paciento sėnario kremzlės ląstelėmis) dauginimu tais atvejais, kai klientai, kuriems teikiama ši paslauga (gydytojai arba klinikos), yra šios kitose valstybėse narėse ir kai *Verigen* savo sąskaitose fakturose yra nurodžiusi jį PVM mokėtojo kodus.

9. Gydytojas arba klinika persiunčia *Verigen* iš paciento paimtą kremzlės audinio biopatą. *Verigen* apdoroja audinį, kad būtų galima išskirti chondrocitus. Po paruošimo inkubatoriuje esantioje jį pačio kraujo serumo terpėje jie padauginami auginant paprastai 3–4 savaites. Gautos ląstelės gali būti paskleidžiamos arba nepaskleidžiamos ant kolageninės membranos, kad susidarytų „kremzlinis paviršius“. Abiem atvejais jos siunčiamos paciento gydytojui arba klinikai tam, kad būtų vėl implantuotos.

10. *Verigen* tokias paslaugas laikė neapmokestinamomis PVM, kai jos buvo teikiamos kitose valstybėse narėse esantiems klientams. Tačiau mokesčių administratorius jas laikė apmokestinamomis ir priskaitė mokestį už nurodytus metus.

11. Vėliau vykusiame procese *Verigen* teigė, kad kremzlės ląstelių dauginimas nėra sveikatos priežiūros paslauga. Veikia ši paslauga yra susijusi su „kasdieniais laboratoriniais darbais“, kuriuos atlieka biotechnikos asistentai arba medicinos technikos asistentai. Privalomąjį kokybės kontrolę atlieka farmacininkas ir nepriklausomas vaistininkas.

12. Pirmojoje instancijoje *Finanzgericht* (Finansinė bylų teismas) *Veringen* skundą patenkino.

Jis konstatavo, kad l?steli? dauginimas yra paslauga, laikytina „darbu, panaudojant kilnojam?j? material?j? turt?“. Transplantacijai skirti organai, išimti iš k?no, taip pat yra kilnojamasis turtas. Tai, ar išimtas organas v?liau persodinamas tam pa?iam, ar kitam pacientui, neturi reikšm?s s?vokos „kilnojamasis materialusis turtas“ taikymui. Kaip matyti iš *Verigen* išrašyt? s?skait? fakt?r?, kitose valstyb?se nar?se ?sik?r? klientai naudojo jiems valstyb?s suteiktas PVM mok?tojo kodas. Tod?l Vokietijoje šie sandoriai n?ra apmokestinami.

13. Apeliaciniame skunde mokes?i? administratorius tvirtina, kad l?stel?s d?l trumpalaikio atskyrimo nuo k?no netampa kilnojamuoju turtu ir l?steli? dauginimas n?ra „darbas“. Taip pat n?ra „naudojamas“ kitoje valstyb?je nar?je suteiktas PVM mok?tojo kodas – d?l to reik?t? aiškiai susitarti prieš teikiant paslaugas.

14. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikt?s teismas laikosi nuomon?s, kad padaugint? kremzl?s l?steli? pristatymas paciento gydytojui arba klinikai n?ra preki? tiekimas, bet l?steli? dauginimas yra paslauga, nes *Verigen* negali laisvai kaip savinink? disponuoti kremzl?s audiniu, o privalo gr?žinti l?steles po to, kai jos padauginamos. L?steli? dauginimas Vokietijoje n?ra apmokestinamas, jei ši paslauga teikiama kitoje valstyb?je nar?je. Ta?iau taip yra tik tuo atveju, jei turi b?ti aiškinama, kad Šeštosios direktyvos 28b straipsnio F skirsnis apima *Verigen* teikiamas paslaugas. Jei šis 28b straipsnio F skirsnio aiškinimas n?ra teisingas, toks sandoris privalo b?ti apmokestinamas Vokietijoje, nebent j? b?t? galima laikyti sveikatos prieži?ros paslaug? teikimu 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkto prasme.

15. Tod?l *Bundesfinanzhof* prašo priimti sprendim? šiais klausimais:

„1. Ar [Šeštosios direktyvos] 28b straipsnio F skirsnio pirma pastraipa turi b?ti aiškinama taip, kad:

a) iš žmogaus paimtas kremzl?s audinys <...>, kuris perduodamas ?monei, siekiant padauginti l?steles ir paskui jas gr?žinti kaip implant? atitinkamam pacientui, yra „kilnojamasis materialusis turtas“ šios nuostatos prasme;

b) s?nario kremzl?s l?steli? pa?mimas iš kremzl?s audinio ir paskesnis l?steli? dauginimas yra „darbas“, panaudojant kilnojam?j? material?j? turt? šios nuostatos prasme;

c) gav?jui paslauga buvo suteikta „pagal jo prid?tin?s vert?s mokes?io mok?tojo kod?“ ir tuo atveju, jei šis kodas, d?l kurio naudojimo nebuvo aiškiai susitarta raštu, yra nurodytas paslaugos teik?jo s?skaitoje fakt?roje?

2. Jei atsakymas ? vien? iš pateikiam? klausim? b?t? neigiamas:

Ar [Šeštosios direktyvos] 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punktas turi b?ti aiškinamas taip, kad s?nario kremzl?s l?steli? pa?mimas iš kremzl?s audinio, paimto iš žmogaus, ir paskesnis l?steli? dauginimas yra „sveikatos prieži?ros paslauga“ tuo atveju, jeigu l?steli? dauginimo b?du gautos l?stel?s v?l implantuojamos donorui?“

16. Rašytinius paaiškinimus pateikt? Vokietijos ir Ispanijos vyriausyb?s, taip pat Komisija. Nebuvo prašoma rengti pos?d? ir toks pos?dis ne?vyko. Teisingumo Teismas nusprend?, kad šios išvados pri?mimas bus atid?tas, kad joje b?t? atsižvelgta ? sprendimus *CopyGen(7)* ir *Future Health Technologies(8)*, susijusius su antruoju klausimu. Šie sprendimai buvo priimti 2010 m. birželio 10 dien?.

Vertinimas

17. Nors prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikt?s teismas antr?j? klausim? kelia tik tuo

atveju, jei ? pirm?j? klausim? b?t? atsakyta neigiamai, klausim? eil?s tvarka gali b?ti lengvai pakeista. Jeigu, kaip teigia Komisija, nagrin?jamos paslaugos iš ties? yra sveikatos prieži?ros paslaugos Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkto prasme, sandoriai n?ra apmokestinami, nepaisant to, kur (b?t? laikoma, kad) jie vykdomi. Tod?l pirmiausia nagrin?siu antr?j? klausim?.

Antrasis klausimas

18. Naujausia su sveikatos prieži?ros paslaug? arba sveikatos prieži?ros paslaug? teikimo s?voka susijusi teism? praktika yra išd?styta sprendimuose *CopyGene* ir *Future Health Technologies*(9). Toliau pateikiamas jos apibendrinimas.

19. Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatytas atleidimas nuo mokes?io yra savarankiška Europos S?jungos teis?s s?voka, kurios tikslas – išvengti skirtum? taikant PVM sistem? skirtingose valstyb?se nar?se. Jos tikslas yra nuo mokes?io atleisti ne vis? visuomenei nauding?, bet tik joje išvardyt? ir aprašyt? veikl?. Vartojamos s?vokos turi b?ti aiškinamos siaurai, kaip išimtys iš bendrojo principo, pagal kur? PVM apmokestinamos visos apmokestinamojo asmens už atlyg? tiekiamos prek?s ir teikiamos paslaugos. Ta?iau ši? s?vok? aiškinimas turi atitikti tokiu neapmokestinimu siekiamus tikslus ir nepažeisti fiskalinio neutralumo principo, kuris b?dingas PVM sistemai. Taigi d?l šio siauro aiškinimo taisykl?s atleidimas nuo mokes?io negali prarasti numatyto poveikio.

20. Kalbant apie sveikatos prieži?ros paslaugas, pažym?tina, kad 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punktas apima visas ligonin?je teikiamas paslaugas, o 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punktas – ne ligonin?je, t. y. teik?jo arba paciento buvimo vietoje ar bet kurioje kitoje vietoje, teikiamas sveikatos prieži?ros paslaugas Taigi 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b ir c punkt?, kuri? taikymo sritys skiriasi, tikslas yra reglamentuoti visus sveikatos prieži?ros paslaug? siaur?ja prasme neapmokestinimo atvejus.

21. Taigi tiek 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte ?tvirtinta „sveikatos prieži?ros paslaug?“ s?voka, tiek 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkte ?tvirtinta „sveikatos prieži?ros paslaug? teikimo“ s?voka apima visas paslaugas, kuri? tikslas – diagnozuoti, gydyti ir kiek ?manoma išgydyti ligas arba sveikatos sutrikimus. Nors abiej? r?ši? paslaugos turi tur?ti terapin? tiksl?, neb?tina terapinio tikslo suprasti labai siaura prasme. Be to, abiem atvejais atleidimo nuo mokes?io tikslas yra sumažinti sveikatos prieži?ros paslaug? kain?.

22. Šioje byloje ir Komisija, ir Vokietijos vyriausyb? laikosi nuomon?s, kad nagrin?jamos paslaugos turi terapin? tiksl?. Ispanijos vyriausyb? su tuo nesutinka, labai trumpai argumentuodama, kad šios paslaugos yra susijusios tik su kasdien?mis laboratorin?mis proced?romis audini? inžinerijos srityje. Sutinku su Komisija ir Vokietijos vyriausybe.

23. N?ra gin?ijama ir negali b?ti abejojama, kad apskritai aprašytos proced?ros (autologini? chondrocit? pa?mimas, dauginimas ir implantavimas) tikslas yra terapinis. Reikia pripažinti, kad konkre?ios *Verigen* teikiamos paslaugos sudaro tik dal? visos proced?ros. Ta?iau jos yra b?tina, b?dinga ir neatskiriama šios proced?ros, kurios n? vienas etapas negali b?ti tinkamai atliktas atskirai nuo kit?, dalis.

24. Tod?l nagrin?jamos paslaugos patenka ? Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkte ?tvirtint? „sveikatos prieži?ros paslaug? teikimo“ s?vok?. Taip pat n?ra jokios priežasties netaikyti joms atleidimo nuo mokes?io d?l to, kad jas teikia laboratorijos darbuotojai, kurie n?ra kvalifikuoti gydytojai. Kaip pažymi Komisija, n?ra b?tina, kad kiekvien? terapin?s prieži?ros proced?r? atlikt? medicinos personalas(10). Iš ties? yra aiškiai konstatuota, kad bendrosios praktikos gydytoj? skirti medicinos tyrimai, kurie atliekami ne sveikatos prieži?ros

staigoje esančioje privačioje laboratorijoje, gali patekti į sveikatos priežiūros paslaugą arba sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąvoką, net jeigu jie atliekami dar nenustačius konkretaus specifinio gydymo poreikio(11).

25. Be to, kaip pastebi Vokietijos vyriausybė, nebūtina priskyrimo prie sveikatos priežiūros paslaugų arba sveikatos priežiūros paslaugų teikimo susieti (kaip gali atrodyti iš nacionalinio teismo klausimo formuluotės) su padaugintu lūstelio implantavimu pacientui, iš kurio jos iš pradžių buvo paimtos. Kraujo perpylimas ir organų persodinimas iš vieno asmens kito kitam asmeniui neabejotinai yra sveikatos priežiūros paslaugos arba sveikatos priežiūros paslaugų teikimas(12).

26. Tačiau Vokietijos vyriausybė taip pat teigia (nors ir nesiūlydama tvirtos išvados), kad nagrinėjamą paslaugų priskyrimą prie sveikatos priežiūros paslaugų teikimo galėtų prieštarauti fiskalinio neutralumo principui (konkurencijos iškreipimo vengimo prasme(13)), nes pagamintas „kremzlinis paviršius“ funkcinio požiūriu yra panašus į farmacinį preparatą, kuris nebūtų atleistas nuo PVM, tačiau jam galėtų būti taikomas tik sumažintas tarifas(14).

27. Šie argumentai manęs neįtikina.

28. Paslaugos priskyrimas sveikatos priežiūros paslaugoms arba sveikatos priežiūros paslaugų teikimui negali priklausyti nuo to, ar yra farmacinė alternatyva. Kai kurioms tokios priežiūros rūšims jau yra farmacinė alternatyva, kitoms – nėra, tačiau ateityje greičiausiai atsiras, taigi abi kategorijos nuolat vystosi. Iš tiesų daugybę prekių ir paslaugų rūšių tam tikromis aplinkybėmis gali būti kitų prekių bei paslaugų, patenkančių į įvairias PVM kategorijas, pakaitalai. Tačiau (nepažeidžiant kiekvienos valstybės narės teisės neperžengiant Šeštosios direktyvos jai suteiktos diskrecijos tam tikriems atleidimo nuo mokesčio atvejams nustatyti sąlygas, skirtas išvengti konkurencijos iškreipimo – šioje byloje apie jį neužsimenama) tai, ar tam tikra paslauga yra sveikatos priežiūros paslauga arba sveikatos priežiūros paslaugų teikimas, gali priklausyti tik nuo tokios paslaugos pobūdžio, o ne nuo alternatyvų pobūdžio.

29. Dar daugiau, norėčiau pažymėti, kad anaipatol nėra akivaizdu, ar tikėtina, kad nuo mokesčio atleista paslauga (kuriai netaikomas pardavimo PVM, tačiau iš kurios kainos sudedamųjų dalių negali būti atskaitomas pirkimo mokestis), konkurencijos požiūriu bus palankesnė, ar nepalankesnė padėtyje, palyginti su produktu, kuriam taikomas sumažintas pardavimo PVM tarifas ir numatyta teisė atskaityti pirkimo mokestį.

30. Taigi manau, kad aprašyto pobūdžio paslaugos patenka į sveikatos priežiūros paslaugų arba sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąvoką, tvirtintą Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalyje, todėl jos atleidžiamos nuo PVM pagal 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b arba c punktus (atsižvelgiant į situaciją). Nebūtina nustatyti tokių paslaugų teikimo vietos, kadangi atleidimas nuo mokesčio joms taikomas, nepaisant to, kur jos teikiamos.

Pirmasis klausimas

31. Atsižvelgiant į mano siūlomą atsakymą į antrąjį nacionalinio teismo klausimą, nėra reikalo atsakyti į jo pirmąjį klausimą. Nepaisydama to, pateiksiu trumpus komentarus, jei Teisingumo Teismas nuspręstų atsakyti į šį klausimą.

32. Pirmoje klausimo dalyje klausiama, ar aptariamas kremzlės audinio biopatas yra „kilnojamasis materialusis turtas“ Šeštosios direktyvos 28b straipsnio F skirsnio prasme. Visi pateikusiai pastabas laikosi nuomonės, kad jis yra „kilnojamasis materialusis turtas“, ir aš su tuo sutinku.

33. Kremzlės lūstelis neabejotinai yra tiek kilnojamasis (kaip pažymi Vokietijos vyriausybė,

klausimas kyla tik dėl to, kad jos siunčiamos iš vienos valstybės narės (kitos), tiek materialusis turtas. Ir nors žmogaus lėštelės negali būti tipiškiausiu „turtu“ arba „prekėmis“(15), aišku, kad jos neabejotinai gali būti priskirtos šiai kategorijai(16).

34. Antroje klausimo dalyje klausiama, ar *Verigen* atliekamos procedūros yra „darbas“, panaudojant šias lėšteles, tos pačios nuostatos prasme. Pateikusieji pastabas vėl laikosi nuomonės, kad jos yra toks „darbas“, ir aš vėl (jei antrąjį klausimą būtų atsakyti neigiamai) sutinku.

35. Sprendime *Linthorst, Pouwels ir Scheren*(17) Teisingumo Teismas pažymėjo, kad frazė „darbas, panaudojant kilnojamąjį materialųjį turtą“ šnekamojoje kalboje asocijuojasi su visiškai fiziniiais veiksmais, kurie savo pobūdžiu iš esmės nėra nei moksliniai, nei intelektualūs ir neapima pagrindinių veterinarijos chirurgo pareigų, kurias iš esmės sudaro gyvūnų gydymas pagal mokslo taisykles – net jei tokio gydymo metu prireiktų atlikti fizinius veiksmus gyvūno atžvilgiu, tai nebūtų pakankamas pagrindas apibūdinti tokį gydymą kaip darbą.

36. Nustatyti, ar *Verigen* atliekamos procedūros yra „mokslinės“ arba „intelektualios“ šia prasme, turės nacionalinis teismas. Man regis, kad skiriamoji linija, kuri šiuo klausimu siekė nubrėžti Teisingumo Teismas, yra tarp tiesiog prasto pripažinti mokslo žinią arba gūdžią taikymo ir naujovę, grindžiamą tokiomis žiniomis arba gūdžiais, taikymo, pavyzdžiui, interpretuojant duomenis arba pritaikant procedūras. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą atrodo, kad nagrinjamos paslaugos patenka į pirmąją kategoriją.

37. Trečiojoje klausimo dalyje iš esmės klausiama, ar Šeštosios direktyvos 28b straipsnio F skirsnyje tvirtinta frazė „klientams, kurie identifikuoti pridėtinės vertės mokesčio tikslu“ yra susijusi su visais asmenimis, kurių PVM mokėtojo kodas nurodytas s-skaitoje fakturoje, ar tik su tais, kurie yra raštu susitarę naudoti tokį kodą s-skaitoje fakturoje. Šiuo klausimu Vokietijos vyriausybės ir Komisijos nuomonės (Ispanijos vyriausybės savo požiūrio nepareiškė) išsiskiria.

38. Vokietijos vyriausybės iš esmės teigia, kad nuoroda į PVM mokėtojo kodą, „pagal kurą“ klientui buvo suteiktos paslaugos, reikalauja numanomo arba aiškaus dvišalio susitarimo, kad apmokestinama turėtų būti 28b straipsnio F skirsnyje nustatyta tvarka. Pasak jos, tai suteiktų teisinio tikrumo, priešingai nei tokiu atveju, kai tiekėjas vienašališkai nurodo (arba nenurodo) kliento PVM mokėtojo kodo, o klientui iki s-skaitos faktūros išrašymo lieka neaišku, kas turės sumokėti mokesť.

39. Komisija nurodo, kad 28 straipsnio F skirsnyje numatyta sistema tvirtina paslaugų teikėjo atleidimą nuo PVM valstybėje narėje, kurioje paslaugos teikiamos, o klientui numatoma pareiga sumokėti pirkimo mokesť (atskaitomą) savo valstybėje – taip supaprastinama procedūra, kuri priešingu atveju būtų taikoma pagal Aštuntąją direktyvą(18). Ji turėtų būti taikoma visais atvejais, kai klientas praneša tiekėjui (pavyzdžiui, užsakymo dokumente), kad turi PVM mokėtojo kodą savo valstybėje narėje. Jokių kitų sąlygų nekeliama. Jei šios sistemos taikymas priklausytų nuo šalių susitarimo, paslaugų teikimo vieta nebebūtų vienoda, kaip numatyta Direktyvoje 97/5(19).

40. Šiuo klausimu pritarčiau Komisijos požiūriui.

Išvada

41. Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, manau, kad Teisingumo Teismas turėtų pateikti *Bundesfinanzhof* tokį atsakymą:

Tinkamai aiškinant 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema:

vienodas vertinimo pagrindas 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkt?, s?nario kremzl?s l?steli? pa?mimas i? kremzl?s audinio bioplasto, paimto i? ?mogaus, ir paskesnis l?steli? dauginimas, siekiant jas implantuoti gydymo tikslais, yra „sveikatos prieži?ros paslaug? teikimas“, nepaisant to, ar l?steli? dauginimo b?du gautos l?stel?s bus implantuojamos donorui, ar kitam asmeniui.

1 – Originalo kalba: angl?.

2 – 1977 m. geguž?s 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva 77/388/EEB d?l valstybi? nari? apyvartos mokesi? ?statym? derinimo – Bendra prid?tin?s vert?s mokesio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, 1977, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 9 sk., 1 t., p. 23), nuo 2007 m. sausio 1 d. pakeista 2006 m. lapkri?io 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB d?l prid?tin?s vert?s mokesio bendros sistemos (OL L 347, 2006, p. 1), kurioje pertvarkyta strukt?ra ir formuluot?mis ?tvirtintos tokios pa?ios nuostatos.

3 – Žr. Direktyvos 2006/112 45 straipsn?.

4 – Žr. Direktyvos 2006/112 52 straipsnio c punkt?.

5 – Žr. Direktyvos 2006/112 55 straipsn?. 28b straipsnio F skirsnis priimtas 1995 m. balandžio 10 d. Tarybos direktyva 95/7/EB, i? dalies kei?ian?ia Direktyv? 77/388/EEB ir ?vedan?ia naujas supaprastinimo priemones d?l prid?tin?s vert?s mokesio – tam tikro atleidimo nuo mokesio taikymo sritis ir praktin? jo vykdymo tvarka (OL L 102, 1995, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 9 sk., 1 t., p. 274), kurios dešimtoje konstatuojamoje dalyje numatyta, kad buvo siekiama skatinti prekyb? Bendrijoje darbo su kilnojamuoju materialiuoju turtu srityje.

6 – Žr. Direktyvos 2006/112 131 straipsn? ir 132 straipsnio 1 dalies b ir c punktus.

7 – C?262/08, dar nepaskelbtas Rinkinyje.

8 – C?86/09, dar nepaskelbtas Rinkinyje.

9 – Nurodyti atitinkamai šios i?svados 7 ir 8 i?na?oje. B?tent žr. Sprendimo *CopyGene* 24–30 punktus ir Sprendimo *Future Health Technologies* 28–30, 36, 37 ir 40 punktus, kartu su juose nurodyta teism? praktika. Taip pat žr. mano i?svados byloje *CopyGene* 30 ir paskesnius punktus.

10 – Žr. 2002 m. rugs?jo 10 d. Sprendim? *Kügler* (C?141/00, Rink. p. I?6833), b?tent 41 punkt?.

11 – Žr. 2006 m. birželio 8 d. Sprendim? *L.u.P.* (C?106/05, Rink. p. I?5123), b?tent 39 punkt?.

12 – Pagal analogij? žr. Sprendimo *CopyGene* 51 punkt? ir mano i?svados šioje byloje 46 ir paskesnius punktus.

13 – Galima pažym?ti, kad (nors tai n?ra visiškai susij? su šia analize) Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 2 dalies a punkte ?tvirtintas leidimas valstyb?ms nar?ms atleisti nuo mokesio institucijas, išskyrus viešosios teis?s subjektus, kaip numatyta, be kita ko, 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkte, taikant tam tikras s?lygas – konkre?iai kalbant (ketvirta ?trauka), kad atleidimas neturi taip i?kraipyti konkurencijos, jog komercin?s ?staigos, turin?ios mok?ti PVM, atsidurt? mažiau palankioje pad?tyje.

14 – Šeštosios direktyvos 12 straipsnio 3 dalies a punkto tre?ia ?trauka kartu su jos H priedo 3 punktu (Direktyvos 2006/112 98 straipsnio 1 ir 2 dalys ir jos III priedo 3 punktas).

15 – Panašu, kad terminai „prek?s“ (angl. k. *goods*) ir turtas (angl. k. *property*) pakaitomis vartojami skirtingose Šeštosios direktyvos redakcijos angl? kalba nuostatose, o redakcijose

kitomis kalbomis vartojamas vienas terminas.

16 – Baisus, tragiškas ir prieštaringas pavyzdys yra *HeLa* ląstelės atvejis – šios ląstelės pirmiausia buvo paimtos iš moters, mirusios Jungtinėje Amerikos Valstijose 1951 m., kuo, tuomet padaugintos „nemirtingų ląstelių linijoje“ tiek, kad jų svoris tapo kelis kartus didesnis už jos kūno svorį, ir panaudotos medicinos mokslo tyrimams visame pasaulyje (žr. Rebecca Skloot, „The Immortal Life of Henrietta Lacks“, Niujorkas, Crown, 2010).

17 – 1997 m. kovo 6 d. sprendimo (C-167/95, Rink. p. I-1195) 15 ir paskesni punktai.

18 – 1979 m. gruodžio 6 d. Aštuntoji Tarybos direktyva 79/1072/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių statymų suderinimo – Pridėtinės vertės mokesčio grąžinimo apmokestinamiesiems asmenims, kurie nėra sėdėję šalies teritorijoje, tvarka (OL L 331, 1979, p. 11; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 79).

19 – Žr. 5 išnašą.